

عتبات عالیات و مناسبات سیاسی میان ایران و عثمانی

۷ اردیبهشت ۱۳۹۴ ساعت ۱۵:۴۲

هدف پژوهش حاضر، بررسی جایگاه عتبات عالیات و جایگاه و نحوه تأثیر آن در مناسبات ایران و عثمانی در نیمه دوم قرن نوزدهم است. در این کتاب تلاش می‌شود به یک پرسش اساسی «عناصر تعیین‌کننده در مناسبات سیاسی میان ایران و عثمانی در سرزمین عتبات عالیات چیست؟» پاسخ داده شود

کتاب «عتبات عالیات در روابط ایران و عثمانی قرن نوزدهم» با مقدمه مفصل رسول عربخانی، عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور آغاز می‌شود، سپس به معرفی و نقد منابع می‌پردازد. هدف پژوهش حاضر، بررسی جایگاه عتبات عالیات و جایگاه و نحوه تأثیر آن در مناسبات ایران و عثمانی در نیمه دوم قرن نوزدهم است. در این کتاب تلاش می‌شود به یک پرسش اساسی «عناصر تعیین‌کننده در مناسبات سیاسی میان ایران و عثمانی در سرزمین عتبات عالیات چیست؟» پاسخ داده شود و در ذیل این سؤال، پرسش‌های فرعی دیگری نیز مطرح خواهند شد که در فصل‌های مختلف تحقیق نویسنده در پی ارائه پاسخ‌هایی برای آن خواهد بود.

این کتاب در سه بخش تنظیم شده است؛ بخش اول به جغرافیای تاریخی، سیاسی و مذهبی عتبات عالیات می‌پردازد که شامل زیربخش‌های (نجف، کربلا، کاظمین، سامراء زمینه‌های تاریخی گسترش تشیع در عراق، ساخت اداری و سیاسی حاکمیت عثمانی در عتبات عالیات) است.

بخش دوم به عتبات عالیات در مناسبات سیاسی ایران و عثمانی اختصاص دارد. این فصل شامل زیربخش‌های «مدخل تاریخی: پیشینه تاریخی اختلافات ایران و عثمانی در عراق شیعه»، «جایگاه سیاسی-مذهبی عراق در امپراطوری عثمانی»، «تشیع عراق در سیاست دینی عبدالحمید دوم»، «گسترش تشیع در عراق دوره عبدالحمید دوم و سیاست دولت عثمانی در قبال آن»، «اهمیت عتبات عالیات در سیاست و حکومت ایران»، «علمای ایرانی-شیعی مقیم عراق عرب و تأثیر آنها بر سیاست داخلی ایران» و «نقش عتبات عالیات در نهضت مشروطیت ایران» است.

بخش سوم مسائل اجتماعی ایرانیان در عتبات عالیات و دولت عثمانی را دربردارد. «مسأله زیارت و تدفین ایرانیان و رفتار کارگزاران

عثمانی»، «مسائل حقوقی ایرانیان مقیم»، «منازعات فرقه ای شیعه و سنی- ایرانی و عثمانی در عتبات عالیات» زیربخش‌های این فصل را شامل می‌شود.

پایان‌بخش کتاب نیز برای استفاده بیشتر محققان، گزیده‌ای از اسناد مرتبط با عتبات عالیات آرشیو عثمانی نخست‌وزیری ترکیه ضمیمه شده است. این اسناد که تعدادشان به بیش از یکصد برگ می‌رسد و برای نخستین بار ترجمه فارسی آنها در ایران و ترکیه منتشر می‌شود، موضوعات مهم سیاسی، فرهنگی و اجتماعی مرتبط با عتبات عالیات و تاریخ روابط ایران و عثمانی از سال‌های ۱۲۷۶ تا ۱۳۳۲ ق را دربرمی‌گیرند. مطالعه اسناد مزبور که به ترتیب تاریخی تنظیم شده‌اند، افزون بر محققان تاریخ عثمانی برای علاقه‌مندان تاریخ معاصر نیز که درباره تاریخ سیاسی و مناسبات دین و قدرت در ایران معاصر تحقیق می‌کنند خالی از فایده نخواهد بود. نمونه‌هایی از اصل اسناد، به همراه تصاویری از عتبات عالیات در قرن نوزدهم به صفحات پایانی افزوده شده‌اند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۰۵۱۹/عثمانی-ایران-میان-سیاسی-مناسبات-اعتبات-عالیات>